

Людмила Рубан

МУЗЕЙ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК СИСТЕМИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ

Спеціалізованій школі № 76 із поглибленим вивченням української мови та літератури Святошинського району м. Києва надано ім'я видатного письменника, громадського діяча, Героя України Олесея Гончара.

1 квітня 2008 року до 90-річчя від дня народження письменника в школі було відкри-

то музей Олесея Гончара, який діє як складник системи навчально-виховної роботи з метою залучення учнівської молоді до вивчення багатогранної літературної творчості, а також громадсько-політичної діяльності митця.

Музей також покликаний надавати допомогу педагогічному колективу СШ № 76 та іншим школам Святошинського району, а також і м. Києва у впровадженні активних форм роботи зі шкільною молоддю (проведення екскурсій, виховних заходів, перегляд фільмів, зустрічі з цікавими людьми тощо). Саме в музеї вчителі-словесники проводять уроки позакласного читання за творами О. Гончара, позаурочні заходи, зокрема науково-практичні конференції, літературні свята, зустрічі з дружиною митця Валентиною Данилівною Гончар, різними письменниками, громадськими діячами.

В експозиції музею представлено оригінальні матеріали про життєвий і творчий шлях, громадсько-політичну діяльність Олесея Терентійовича. Літературні твори різних років видання, «Щоденники», ксерокопії рукописів художніх та публіцистичних творів, ви-

ступів, нові книги спогадів про письменника, зокрема Віталіа Ковалє «Ніч без Олесея Гончара», Валентини Гончар «Я повен любові», Миколи Степаненка «Публіцистична спадщина Олесея Гончара» тощо дають змогу відвідувачам, зокрема учням, по-іншому поглянути на життя і творчість класика української літератури та його сучасників.

Життєвий і творчий шлях письменника відображено на таких стендах (зауважмо, що майже всі надписи в музеї взяті з творів О. Гончара):

1. «Поезія дитинства... Вона ж таки була» – розповідь про дитячі роки письменника.

2. «Один тільки раз людина своєю молодістю цвіте» – матеріал про початок літературної діяльності та про студентські довоєнні роки.

3. «Ця війна мусить бути останньою з усіх воєн, що були на землі» – розповідь про бойовий шлях О. Гончара-воїна. Доповненням є фронтові листи, спогади, фото, газетні публікації, книги О. Гончара про Велику Вітчизняну війну, розміщені у вітрині та шафі.

4. «Прийдуть віки гідності, честі й вільного життя» – розповідь про громадсько-політичну діяльність письменника, відстоювання ним права українського народу на незалежність.

5. «Література повинна творитися мовою чистою, як Святе письмо» – вислови та статті О. Гончара про українську мову, її право на процвітання, особливо в суверенній, незалежній Україні.

6. «Нааявність таланту не викликає сумніву. Гончар – письменник справжній» (Ю. Яновський) – розкриває літературну діяльність, актуальність творів письменника, скрупульозне ставлення його до роботи над словом, точністю слововживання. Це демонструють і матеріали вітрин, у яких містяться рукописи творів «Прапороносці», «Таврія», «Чари-комиші» та книги з автографами.

7. «До чого торкнешся словом – всюди з'являється краса», а також вітрина, присвячена роману «Собор». Тут – перше видання роману в журналі «Вітчизна» за 1968 рік, рукопис твору, листи читачів.

8. «Кожна людина має свій берег» – розповідь про родину Олесь Гончара. У вітрині зберігаються його особисті речі.

9. «Чудова людина! Чиста, надійна! На таких тримається життя», а також вітрина, у якій знаходяться листи від вдячних читачів, вишивки, спогади від зустрічі з письменником, свідчать про глибоку шану і любов до Олесь Гончара та його літературної спадщини. Поруч шафа, у якій розміщені книги дослідників творчості письменника, а також його твори, перекладені багатьма мовами світу.

10. «Лауреати премії імені Олесь Гончара» – інформація про лауреатів української та зарубіжної (українсько-німецької) премії імені О. Гончара.

Цікаві, оригінальні подарунки, зокрема барельєф (автор – скульптор і графік Руслан Найда), композиції квітів, картини, вишивки, аплікації, розробки уроків та виховних заходів, творчі роботи учнів та їхні наукові дослідження допомагають повніше і більш ґрунтовно донести до відвідувачів музею глибину й актуальність творів письменника, багатство їхньої мовної палітри, розкрити багатогранність таланту Олесь Гончара – людини, письменника, громадського діяча, патріота України.

Музей є вагомим центром навчально-виховної роботи з учнями. Крім оглядових та тематичних екскурсій, тут проводяться уроки літератури рідного краю, позакласного читання за творами видатного майстра слова,

а також виховні заходи, передбачені планом роботи музею та розробленою програмою для учнів 1–11 класів, що має назву «Фестиваль заходів до дня народження О. Гончара». Відповідно до цієї програми учні під керівництвом учителів-словесників здійснюють науково-пошукову роботу з вивчення творчості письменника з таких тем: 1 клас – «Світ прекрасного»; 2 клас – «Виховання підростаючого покоління. Дитинство»; 3 клас – «Гумор, жарт, насмішка. Іронічні вислови у творах О. Гончара»; 4 клас – «Поезія О. Гончара»; 5 клас – «Прислів'я та приказки у творах О. Гончара»; 6 клас – «Фразеологізми у творах О. Гончара»; 7 клас – «Час, простір, рух (дорога) у творах О. Гончара»; 8 клас – «Війна і мир у творах О. Гончара»; 9 клас – «Мораль, добро-зло, щастя, радість і почуття»; 10 клас – «Людина і дійсність. Доля» (у творах О. Гончара); 11 клас – «Кохання у творах О. Гончара».

Протягом березня-квітня щорічно в музеї проводяться виховні за-

ходи-звіти про пошуково-дослідницьку роботу за творами Олесь Гончара, а оформлені в папки матеріали здаються до музею. Крім того, щорічно проводимо літературний конкурс на кращий твір до дня народження митця. Творчі роботи учнів постійно розміщуємо в шкільному прес-центрі, здаємо до друку в альманах «Пролісок». Учителями школи розроблено серію уроків

за творами О. Гончара та виховні заходи, які об'єднані в альманасі «Мистецтво покликане облагороджувати душі людські».

У музеї систематично проводяться екскурсії – оглядові і тематичні – для учнів школи

№ 76, батьків, гостей, вихованців груп дитячих садочків, учнів інших шкіл.

Також у школі встановлено премію імені Олесь Гончара в чотирьох номінаціях: «До чого торкнешся словом – всюди з'являється краса» (за кращу творчу учнівську роботу); «За активну громадську позицію»; «Берегиня соборів дитячих душ» (учителю чи класному керівникові); «Ростити людину – це радість» (батькам за виховання дитини). 3 квітня, у день народження письменника, в музеї відбувається урочисте нагородження лауреатів шкільної премії імені Олесь Гончара.

Доробок письменника – предмет глибокого зацікавлення наших школярів. Вони досліджують творчість видатного майстра слова, пишуть наукові роботи і захищають їх на конкурсах Малої академії наук України та «Учень року школи № 76».

Щороку до дня народження О. Гончара в школі проводиться літературно-мистецьке свято – свято зустрічі з В. Д. Гончар та видатними майстрами слова, діячами культури, на яке запрошуємо також учителів української мови та літератури шкіл Святошинського району.

Почесними гостями музею є Валентина Данилівна Гончар, дружина письменника, та інші члени його родини: племінниця Тетяна, онука Леся Гончар – теж письменниця, Руслан Найда – скульптор і графік, чоловік Лесі, правнуки Нестор і Дем'ян, а також видатні люди, які безпосередньо знали О. Гончара, досліджували і продовжують досліджувати його творчість: Я. Лопата (нині покійний), А. Мельничук – завідувач відділу інформації газети «Сільські вісті», фотокореспондент, який зробив останні прижиттєві фото О. Гончара; В. Іршенко – член правління Всеукраїнського фонду пам'яток історико-архітектурної спадщини імені Олесь Гончара, лауреати Державної та Українсько-німецької премії імені О. Гончара Д. Дроздовський, І. Сироїд, К. Міщук, член Спілки кінематографістів України Н. Орлова, онук І. Франка Р. Франко, Я. Гоян – колишній директор видавництва «Веселка», у якому перевидано та надруковано багато творів О. Гончара; поети

Ю. Логвиненко, В. Іващенко, В. Женченко, І. Дониц, М. Сом, Н. Гнатюк, А. Демиденко; Є. Сверстюк – публіцист і громадський діяч; С. Чернілевський – відомий сучасний поет, кіносценарист; журналіст Г. Гримич; працівники районного управління освіти та райдержадміністрації тощо.

Учні школи беруть активну участь у конкурсі екскурсив музеїв м. Києва. Переможцями районного та міського етапів цього конкурсу стали учні Карпенко Дар'я та Люта Оксана.

Доброю традицією школи є нагородження обдарованої молоді (переможців шкільних

олімпіад, різноманітних конкурсів, відмінників навчання тощо) безкоштовними екскурсіями до видатних місць нашої країни.

У червні 2009 року, на Трійцю, група вчителів та учнів школи № 76 відвідала музей Олесь Гончара в селі Суха, де традиційно проводиться літературно-мистецьке свято до дня народження письменника. Крім того, зустрілися з рідними Олесь Гончара, а також видатними людьми Полтавського краю, з учнями та вчителями Бреусівської середньої школи, яка носить ім'я письменника. Цікавими подарунками поповнили наш музей.

Вітаю всіх, хто долучився до створення у Вашій чудовій мекці, музею Олесь Гончара. Відома пам'ять письменникові, що впродовж нестиглого часу України.
Друзиня Олесь Гончара –
Валентина Гончар.

Учителі та учні школи № 76 імені О. Гончара пишаються тим, що саме в нашому навчальному закладі створено літературний музей. Адже О. Гончар – письменник, який своїм художнім доробком, громадською діяльністю виховував і виховує активну життєву позицію, формує почуття любові до найдорожчих святинь – Батьківщини, родини, мови, до природи рідного краю, до людини, до історичної пам'яті.

